

Використання стовбурових клітин – гуманізм чи антигуманізм?

Медичні працівники впевнені: все, що може перемогти хворобу й подовжити життя людині, є безсумнівним добром. Страх смерті – одне з найглибших людських переживань, тому не дивно, що ми готові оспівувати будь-які досягнення медицини, які можуть відсунути смертну годину. Стовбурові клітини є передовим напрямком досліджень сучасних біомедичних технологій. І саме тут проходить боротьба думок з приводу гуманності використання цих клітин, головним джерелом яких є абортивний матеріал.

Тут постають багато питань. На якому етапі внутрішньоутробного розвитку сукупність клітин можна вважати людиною? Чи можна прирівняти використання ембріонів у подібних технологіях до навмисного вбивства людини? Чи може подібний процес набути промислових масштабів і наскільки далеко може зайти людська жадібність? Чи можна виправдати “недопущення існування” гіпотетичної людини збереженням життя іншої, реальної?

У 1961 році Леонард Хейфлік установив, що у соматичних клітин є обмеження у кількості можливих поділів. Це і зумовлює старіння організму. Існують три типи клітин, для яких цього ліміту не існує, – статеві, ракові та стовбурові. Але занепокоєння, що досліді зі стовбуровими клітинами можуть призвести до збільшення кількості абортів чи до надмірного знищення ембріонів людини, змушує уряди багатьох країн офіційно обмежувати проведення дослідів у даному напрямі. Наприклад, у США дозволено експериментувати лише з 60 вже існуючими культурами стовбурових клітин людини [1, 76].

Існує 4 основні думки на статус стовбурових клітин [2]:

ембріон має повний моральний статус з моменту запліднення;

ембріон є людиною з 14-го дня після запліднення;

статус ембріона зростає з його розвитком в утробі;

ембріон не відповідає поняттю «людина».

Статус клітин ембріона до його імплантації є ключовим аспектом в обговоренні проблеми їх застосування в медицині. Вважається, що життєздатні ембріони мають вищий моральний статус за ті, що були відторгнуті природним шляхом. Принцип пропорційності та позитивна інтерпретація принципу субсидіарності роблять мораторій на використання стовбурових клітин невиправданим, оскільки у багатьох випадках ембріональні технології є єдиною можливістю досягнення певних медичних ефектів [3, 680]. Альтернативи у вигляді терапевтичного клонування на даний момент не існує, а використання ооцитів тварин з перенесеним до них ядром соматичної клітини людини не використовується з моральних переконань.

Проблема полягає й у статусі пацієнтів, до яких застосовують стовбурові клітини. Справа в тому, що ця технологія дозволяє лише “розтягнути” життя, а не зберегти організм у молодому стані, оскільки геронтологія постулює старіння як комплексний процес. Наприклад, з віком підвищується вразливість людей до хвороби Альцгеймера. Подовження життя людини лише збільшує можливість її виникнення з 1% до 16,7% [1, 85].

Dni nauki FSP 2015

Отже, ембріональні стовбурові клітини є перспективним й основним напрямком у подовженні життя людини, але з гуманності їх застосування постають багато морально-етичних питань, відповіді на які є предметом чисельних диспутів.

Список використаних джерел:

1. Ф. Фукуяма. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции / Фрэнсис Фукуяма. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС». 2004 – 349 с.

2. Embryonic stem cell research: an ethical dilemma [Електронний ресурс] // EuroStemCell – Режим доступу до статті: <http://www.eurostemcell.org/factsheet/embryonic-stem-cell-research-ethical-dilemma>

3. Guido de Wert. Human embryonic stem cells: research, ethics and policy // Guido de Wert, Christine Mummery – *Human Reproduction*. Vol.18 Issue 4, p 672-682.